

اختلالات و آسیب‌های

شایع زانو

ترجمه و مراد قبیح‌خان پرستار

مؤلفان

امیر موسی رضایی

عضو هیأت علمه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

طاهره مومنی قلعه قاسمی

عضو هیأت علمه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

مریم عباسی جبلی

کارشناس ارشد پرستاری

سرشناسه	موسی رضائی، امیر
عنوان و نام پدیدآور	اختلالات و آسیب‌های شایع زانو به همراه مراقبت‌های پرستاری / مؤلفین امیر موسی رضائی، طاهره مومنی قلعه قاسمی، مریم عباسی جبلی.
مشخصات نشر	اصفهان : انتشارات مانی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۲۴۵ص: مصور.
شابک	978-600-184-178-1
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	زانوها -- زخم‌ها و آسیب‌ها
موضوع	Knee -- Wounds and injuries
موضوع	زانوها -- بیماری‌ها -- تشخیص
موضوع	Knee -- Diseases -- Diagnosis
موضوع	زانوها -- زخم‌ها و آسیب‌ها -- درمان
موضوع	Knee -- Wounds and injuries-- Treatment
موضوع	اختلالات حرکتی -- بیماران -- توانبخشی
موضوع	Movement disorders -- Patients -- Rehabilitation
موضوع	ورزش درمانی
موضوع	Exercise therapy
شناسه افزوده	مومنی قلعه قاسمی، طاهره
شناسه افزوده	عباسی جبلی، مریم
رده بندی کنگره	۵۶۱
رده بندی دیویی	۶۱۷/۵۸۲۰۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۶۹۶۹۵۳

اصفهان - صندوق پستی ۳۹۲۸۵۹۰

تلفکس: ۰۳۱-۳۶۶۲۸۵۹۰

E-mail: Manlipub@yahoo.com

اختلالات و آسیب‌های شایع زانو به همراه مراقبت‌های پرستاری

امیر موسی رضائی، طاهره مومنی قلعه قاسمی، مریم عباسی جبلی

انتشارات مانی

۱۰۰۰ نسخه

اول. ۱۳۹۸

سوره، آسمان و سپاهان

۱۷۸-۱-۱۸۴-۶۰۰-۹۷۸

۴۷۰۰۰ تومان

نام کتاب:

نویسندگان:

ناشر:

شمارگان:

نوبت و سال چاپ:

چاپ، لیتوگرافی و صحافی

شابک:

قیمت:

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب منحصرًا متعلق به انتشارات مانی می‌باشد و هرگونه کپی برداری و خلاصه نویسی از این کتاب بدون اجازه کتبی از ناشر، غیرقانونی و شرعاً حرام بوده و پیگرد قانونی به همراه خواهد داشت.

فهرست مطالب

۲۲	پیشگفتار و مقدمه مؤلفین
۲۳	فصل اول مروری مختصر بر آناتومی زانو
۲۴	الف) استخوان‌های ساق
۲۴	الف-۱) تیبیا
۲۶	الف-۲) فیولا
۲۷	ب) عروق ساق
۲۷	ب-۱) شریان‌ها
۲۷	ب-۱-۱) شریان تیبیال خلفی
۲۷	ب-۱-۲) شریان تیبیال قدامی
۲۷	ب-۱-۳) شریان فیولار
۲۸	ب-۲) وریدها
۲۹	ب-۲-۱) ورید صافن بزرگ
۲۹	ب-۲-۲) ورید صافن کوچک
۲۹	ج) اعصاب ساق
۲۹	ج-۱) عصب پرونتال مشترک
۳۰	ج-۲) عصب تیبیال
۳۰	ج-۳) عصب سورال
۳۰	ج-۴) عصب صافن
۳۲	د) عضلات ساق
۳۲	د-۱) عضلات خارجی ساق

- ۳۲..... (د-۱-۱) عضله نازک‌کنی بلند (عضله پرونتال بلند)
- ۳۲..... (د-۱-۲) عضله نازک‌کنی کوتاه (عضله پرونتال کوتاه)
- ۳۳..... (د-۲) عضلات خلفی ساق
- ۳۳..... (د-۲-۱) کمپارتمان خلفی (پشتی) سطحی
- ۳۴..... (د-۲-۱-۱) عضله گاستروکنمیوس
- ۳۴..... (د-۲-۱-۲) عضله سولئوس
- ۳۴..... (د-۲-۱-۳) عضله پلاتتاریس
- ۳۴..... (د-۲-۲) کمپارتمان خلفی (پشتی) عمقی
- ۳۵..... (د-۲-۲-۱) عضله درشت‌نی پشتی یا تیبالیس خلفی
- ۳۵..... (د-۲-۲-۲) عضله خم‌کن بلند انگشتان
- ۳۵..... (د-۲-۲-۳) عضله -م‌کنند بلند شست
- ۳۵..... (د-۲-۲-۴) عضله پوپلیته
- ۳۶..... (د-۳) عضلات قدامی ساق
- ۳۶..... (د-۳-۱) عضله درشت‌نی جلویی (تیبالیس قدامی)
- ۳۷..... (د-۳-۲) عضله اکستانسور بلند شست (اکستانسور هایپوس لانگوس)
- ۳۷..... (د-۳-۳) عضله اکستانسور بلند انگشتان
- ۳۷..... (د-۳-۴) عضله فیولاریس ترشیوس
- ۳۹..... **فصل دوم آرتروسکوپی زانو و مراقبت‌های مربوطه**
- ۴۱..... اندیکاسیون‌ها
- ۴۱..... نتایج درمان
- ۴۱..... مزایا
- ۴۲..... عوارض احتمالی
- ۴۲..... آمادگی برای آرتروسکوپی زانو
- ۴۲..... مراقبت‌های پرستاری پس از آرتروسکوپی
- ۴۳..... رانندگی
- ۴۳..... تمرینات برای تقویت زانو پس از آرتروسکوپی زانو
- ۴۳..... ۱- نرمش‌های ابتدایی

- ۱-۱) انقباض عضلات پشت ران ۴۳
- ۲-۱) انقباض عضلات جلوی ران در حالت دراز کش به شکم ۴۴
- ۳-۱) بالا بردن ساق در حالت نشسته ۴۴
- ۴-۱) بالا بردن ساق در حالت ایستاده ۴۵
- ۲- نرمش های حد واسط ۴۶
- ۱-۲) مستقیم کردن زانو ۴۶
- ۲-۲) بالا بردن ساق در حالت دراز کش (بالا بردن پا در حالت صاف) ۴۶
- ۳-۲) خم کرد، دو زانو با صندلی ۴۷
- ۴-۲) کشش عضلات جلوی ران در حالت ایستاده ۴۷
- ۳- نرمش های پیشرفته ۴۸
- ۱-۳) خم کردن زانو در حالت ایستاده ۴۸
- ۲-۳) بالا رفتن از کتاب (پله) ۴۹
- ۳-۳) بلند کردن پای کشیده به حالت افقی با استفاده از صندلی ۵۰
- ۴-۳) بلند کردن باسن ۵۰
- ۵-۳) کشش در حالت خوابیده به پشت (با سیرر) ۵۱
- ۴- دو چرخه ثابت ۵۱
- ۵- راه رفتن ۵۱
- ۶- دویدن ۵۱
- فصل سوم علایم و نشانه های شایع اختلالات زانو** ۵۳
- ۱- افیوژن مفصل زانو ۵۴
- علائم ۵۴
- علل ۵۴
- الف- آسیب ها ۵۵
- ب- بیماری ها و شرایط ۵۵
- ج- عوامل خطر ساز ۵۶
- تشخیص ۵۶
- درمان ۵۷

- ۵۸-۲- ورم زانو..... ۵۸
- علل..... ۵۸
- درمان..... ۵۹
- ۶۰-۳- صدا دادن زانو..... ۶۰
- علائم..... ۶۰
- علل..... ۶۱
- تشخیص..... ۶۱
- درمان..... ۶۱
- الف) درماتید، جراحی..... ۶۱
- ب) جراحی..... ۶۲
- ۶۲-۴- خشکی، سفتی محدود حرکت مفصل زانو..... ۶۲
- علل..... ۶۳
- علائم همراه با محدودیت حرکت زانو..... ۶۳
- الف) علل ترومایی محدودیت حرکتی زانو..... ۶۴
- ب) علل التهابی محدودیت حرکتی زانو..... ۶۴
- ج) علل جدی محدودیت حرکتی زانو..... ۶۵
- تشخیص..... ۶۵
- درمان..... ۶۵
- تمرینات ورزشی..... ۶۵
- تقویت عضلات چهارسر ران..... ۶۵
- خم کردن خفیف زانو..... ۶۶
- خم کردن غیرفعال زانو..... ۶۶
- قفل کردن زانو..... ۶۷
- خم کردن زانو..... ۶۷
- صاف کردن زانو..... ۶۸
- غلطک زانو..... ۶۸
- عوارض جانبی عدم درمان..... ۶۹

- ۷۰..... ۵- درد زانو..... علل
- ۷۰..... علائم همراه.....
- ۷۱..... عوامل موثر بر درد زانو.....
- ۷۲..... علل.....
- ۷۳..... تشخیص.....
- ۷۴..... درمان.....
- ۷۵..... ۵-۱- درد جلوی زانو.....
- ۷۵..... علل.....
- ۷۶..... تشخیص.....
- ۷۷..... علائم.....
- ۷۷..... درمان.....
- ۷۸..... ۵-۲- درد پشت زانو.....
- ۷۸..... علل.....
- ۷۹..... عوارض.....
- ۷۹..... درمان.....
- ۷۹..... ۵-۳- زانو درد حاد.....
- ۷۹..... علل.....
- ۸۱..... ۵-۴- زانو درد مزمن.....
- ۸۱..... علل.....
- ۸۲..... ۶- بی ثباتی (لقی) زانو.....
- ۸۳..... ۷- خالی کردن زانو.....
- ۸۳..... علل.....
- ۸۴..... ۸- ضعف زانو.....
- ۸۵..... ۹- سوزش زانو.....
- ۸۵..... علل.....
- ۸۶..... تشخیص.....
- ۸۶..... درمان.....

- ۱۰- قفل شدن زانو..... ۸۷
- درمان..... ۸۸
- فصل چهارم اختلالات شایع ساق پا..... ۸۹**
- ۱- تورشن تیبیا (چرخش ساق پا به داخل)..... ۹۰
- ۲- پارگی عضلات پشت ساق..... ۹۱
- انواع آسیب‌های عضلات پشت ساق..... ۹۱
- درمان..... ۹۲
- ۳- سندرم پای بی‌قرار..... ۹۳
- علل..... ۹۴
- درمان و اقدامات پرستاری مربوطه..... ۹۵
- ۴- سندرم کمپارتمن مزمن..... ۹۵
- علائم..... ۹۷
- علل..... ۹۷
- درمان..... ۹۸
- ۵- کرامپ عضلانی ساق..... ۹۸
- علل..... ۹۸
- درمان..... ۹۹
- ۶- درد ساق..... ۱۰۰
- علل..... ۱۰۰
- ۷- درد جلو و داخل ساق..... ۱۰۳
- علل..... ۱۰۴
- علائم..... ۱۰۵
- درمان..... ۱۰۵
- ۸- تورم دو طرفه ساق پا..... ۱۰۶
- علل..... ۱۰۶
- ۹- تورم یک طرفه ساق پا..... ۱۰۷
- علل..... ۱۰۷

درمان.....	۱۰۸
فصل پنجم آسیب‌های لیگامان‌های زانو و مراقبت‌های پرستاری مربوطه.....	۱۰۹
ثبات و بی ثباتی.....	۱۱۰
آسیب‌های شایع لیگامان‌های زانو.....	۱۱۱
لیگامان‌های کولترال (جانبی) داخلی و خارجی.....	۱۱۲
لیگامان‌های متقاطع (صلیبی) قدامی و خلفی.....	۱۱۲
نحوه آسیب لیگامان صلیبی زانو.....	۱۱۴
علائم بالینی پار..... لیگامان‌های صلیبی.....	۱۱۶
الف) علائم آسیب..... دیدگی درجه ۱.....	۱۱۷
ب) علائم آسیب دیدگی..... دیدگی درجه ۲.....	۱۱۷
ج) علائم آسیب دیدگی..... دیدگی درجه ۳.....	۱۱۷
تشخیص پارگی/آسیب لیگامان‌های زانو.....	۱۱۷
الف) معاینه لیگامان جانب (کولترال) (LCL).....	۱۱۸
ب) معاینه لیگامان‌های جانب داخلی (MCL)..... لیگامان صلیبی قدامی (ACL).....	۱۱۹
ج) معاینه لیگامان صلیبی قدامی (ACL).....	۱۱۹
د) معاینه لیگامان‌های صلیبی خلفی (PCL).....	۱۲۰
درمان آسیب دیدگی‌های لیگامان‌های زانو.....	۱۲۱
الف) روش‌های درمانی بدون جراحی.....	۱۲۳
الف-۱) دارو.....	۱۲۳
الف-۲) فیزیوتراپی و ورزش.....	۱۲۳
الف-۳) تزریق اوزون.....	۱۲۳
الف-۴) تزریق PRP.....	۱۲۴
الف-۵) زانو بند.....	۱۲۴
ب) روش‌های جراحی بازسازی لیگامان متقاطع قدامی.....	۱۲۵
ب-۱) پیوند از تاندون کشکک.....	۱۲۶
ب-۲) پیوند از تاندون همسترینگ.....	۱۲۷
ب-۳) پیوند از تاندون کوادری سپس.....	۱۲۷

۱۲۷	ب-۴) آلوگراف.....
۱۲۸	عوارض احتمالی بازسازی لیگامان.....
۱۲۸	بازپرووی بعد از جراحی.....
۱۲۹	طول دوره درمان.....
۱۳۱	فصل ششم آسیب‌های منیسک زانو.....
۱۳۲	پارگی منیسک در مفصل زانو.....
۱۳۲	درجه بندی پارگی منیسک زانو.....
۱۳۳	علل.....
۱۳۴	علائم.....
۱۳۵	الف) علائم فاز حاد (پیش از).....
۱۳۶	ب) علائم فاز مزمن (دیرین).....
۱۳۶	تشخیص.....
۱۳۶	درمان.....
۱۳۸	منیسک دیسکی شکل.....
۱۳۹	علائم.....
۱۳۹	تشخیص.....
۱۳۹	درمان.....
۱۴۱	فصل هفتم آسیب‌های غضروف زانو.....
۱۴۲	درجه بندی آسیب غضروف.....
۱۴۲	تشخیص.....
۱۴۳	علل.....
۱۴۳	عوارض.....
۱۴۳	علائم.....
۱۴۴	درمان.....
۱۴۴	بهبودی پس از آسیب‌های غضروفی زانو.....
۱۴۴	استئوآرتریت (آرتروز زانو).....
۱۴۵	علائم.....

علل.....	۱۴۶
ریسک فاکتورها.....	۱۴۶
تشخیص.....	۱۴۷
درمان.....	۱۴۸
۱- درمان‌های غیر جراحی.....	۱۴۸
الف) تغییر در روش زندگی.....	۱۴۸
ب) وسایل حمایتی.....	۱۴۸
ج) درمان دارویی.....	۱۴۹
د) تزریق ژل.....	۱۴۹
هـ) تزریق اوزون.....	۱۵۰
و) تزریق پلاسمای غنی از پلاکت.....	۱۵۰
ز) فیزیوتراپی، حرکات اصلاحی و ورزشی.....	۱۵۰
ح) زانویندگی.....	۱۵۱
ت) کفی و کفش طبی.....	۱۵۱
ی) لیزر درمانی.....	۱۵۱
۲- درمان جراحی.....	۱۵۲
الف) آرتروسکوپی.....	۱۵۲
ب) استئوتومی زانو.....	۱۵۲
ج) تعویض مفصل.....	۱۵۲
استوئیدریت دیسکان زانو.....	۱۵۲
علت.....	۱۵۳
علائم.....	۱۵۳
تشخیص.....	۱۵۴
درمان.....	۱۵۴
الف) درمان غیر جراحی.....	۱۵۴
ب) درمان جراحی.....	۱۵۴
پیش آگهی.....	۱۵۵

فصل هشتم آسیب‌های کشکک.....	۱۵۷
۱- شکستگی استخوان کشکک.....	۱۵۸
علل.....	۱۵۸
علائم.....	۱۵۸
تشخیص.....	۱۵۹
درمان.....	۱۵۹
عوارض.....	۱۵۹
مراقبت‌ها.....	۱۶۰
۲- دررفتگی استخوان کشکک.....	۱۶۰
علل.....	۱۶۰
علائم.....	۱۶۱
تشخیص.....	۱۶۲
درمان.....	۱۶۲
الف) درمان بدون جراحی.....	۱۶۲
الف-۱) جالندازی.....	۱۶۲
الف-۲) فیزیوتراپی.....	۱۶۲
تمرینات ورزشی مناسب برای جابه‌جایی کشکک زانو.....	۱۶۳
انقباض ماهیچه چهار سر ران در حالت ثابت.....	۱۶۳
انقباض ماهیچه نزدیک کننده بزرگ (در حالت طاق باز).....	۱۶۳
خم و راست کردن زانو.....	۱۶۳
کشیدن باسن در حالت ایستاده.....	۱۶۳
ب) درمان با جراحی.....	۱۶۴
ب-۱) جابجایی مجدد به حالت اصلی.....	۱۶۴
ب-۲) جابجایی مجدد دیستال.....	۱۶۴
ب-۳) عمل‌هایی که راستای ماهیچه باز کننده را تغییر نمی‌دهند.....	۱۶۴
۱-۲- در رفتگی مکرر کشکک.....	۱۶۵
علل.....	۱۶۵

۱۶۵.....	علائم
۱۶۶.....	تشخیص
۱۶۶.....	درمان
۱۶۸.....	۲-۲- در رفتگی مادرزادی استخوان کشکک
۱۶۸.....	۲-۳- در رفتگی عادت کشکک
۱۶۸.....	۳- پارگی تاندون کشکک (تاندون زانو)
۱۶۹.....	علائم
۱۷۰.....	مراحل شدت عارضه التهاب تاندون کشکک زانو
۱۷۰.....	تشخیص
۱۷۰.....	علل
۱۷۱.....	درمان
۱۷۱.....	الف) دارو درمانی
۱۷۲.....	ب) تزریق اوزون
۱۷۲.....	ج) تزریق PRP
۱۷۲.....	د) زانو بند طبی
۱۷۲.....	هـ) کفی و کفش طبی
۱۷۲.....	ز) درمان جراحی
۱۷۲.....	۴- التهاب تاندون کشکک یا زانوی جهندگان
۱۷۳.....	زانوی جهندگان در کودکان
۱۷۴.....	علائم
۱۷۴.....	تشخیص
۱۷۴.....	درمان
۱۷۵.....	نرمش های درمان درد زیر کشکک یا زانوی جهندگان
۱۷۵.....	کشش همسترینگ در حالت ایستاده
۱۷۶.....	کشش کوادری سپس
۱۷۷.....	ساق به بالا در حالا دراز کش به پهلو
۱۷۷.....	ساق به بالا در حالت دراز کش به پشت

۱۷۷	یک پله به بالا
۱۷۸	پشت به دیوار روی یک توپ
۱۷۹	پایداری زنان
۱۸۱	باز کردن زنان بر علیه مقاومت
۱۸۱	پایین آمدن از سطح شیب دار
۱۸۲	۵- التهاب تاندون چهارسر
۱۸۲	علل
۱۸۳	۶- ساییدگی استخوان کشکک زنان (آرتروز کشکک)
۱۸۳	علل
۱۸۴	عوامل خطر
۱۸۴	علائم
۱۸۵	تشخیص
۱۸۵	درجه بندی
۱۸۵	درمان
۱۸۵	الف) درمان غیر جراحی
۱۸۵	الف-۱) فیزیوتراپی
۱۸۵	الف-۲) داروهای ضد التهاب
۱۸۶	ب) درمان‌های جراحی
۱۸۶	ب-۱) عمل غضروف
۱۸۶	ب-۲) آزادسازی خارجی
۱۸۶	ب-۳) عمل سفت کردن رباط
۱۸۷	ب-۴) تراز کردن مجدد استخوان
۱۸۷	۷- زانوی دوندگان
۱۸۷	علل
۱۸۸	علائم
۱۸۸	درمان
۱۸۹	۸- کندرومالاسی کشکک (نرمی غضروف کشکک زنان)

۱۸۹	علل
۱۹۰	علائم
۱۹۱	تشخیص
۱۹۱	درمان
۱۹۱	۹- بورسیت
۱۹۲	علل
۱۹۲	علائم
۱۹۲	درمان
۱۹۲	پیشگیری
۱۹۳	۱۰- کشکک دونه یا فرع
۱۹۵	فصل نهم اختلالات مایع زانو
۱۹۶	۱- بیماری ازگود اشلاتر
۱۹۶	علل
۱۹۷	علائم
۱۹۷	درمان
۱۹۸	۲- برجستگی پشت زانو یا کیست بیکر (کیست پولپه)
۱۹۸	علائم
۱۹۹	درمان
۲۰۰	۳- بورسیت
۲۰۰	علل
۲۰۰	علائم
۲۰۰	درمان
۲۰۱	۴- سندرم ایلوتیبیال باند
۲۰۲	علل
۲۰۳	۵- سندرم پلیکا
۲۰۳	علائم

درمان	۲۰۴
۶- در رفتگی مادرزادی مفصل زانو	۲۰۴
علائم	۲۰۵
انواع در رفتگی مادرزادی مفصل زانو	۲۰۵
الف) هیراکستانسیون زانو	۲۰۵
ب) نیمه در رفتگی مفصل زانو	۲۰۶
ج) در رفتگی کامل	۲۰۶
درمان	۲۰۶
۷- زانو ضربه‌ری (ژنو والگوم)	۲۰۷
۸- زانوی پرانتزی (ژنو واروم)	۲۰۸
علل دیگر زانوی پرانتزی و اطفال	۲۰۹
درمان زانوی پرانتزی یا ژنو واروم	۲۰۹
۹- عقب زدگی زانو	۲۱۰
انواع عقب زدگی زانو	۲۱۰
علل	۲۱۰
تشخیص	۲۱۱
درمان	۲۱۱
الف) فیزیوتراپی	۲۱۱
ب) ارتزها و بریس	۲۱۱
ج) درمان جراحی	۲۱۱
ج-۱) ثابت کردن خارجی	۲۱۲
ج-۲) ثابت کردن داخلی	۲۱۲
ج-۳) روش ایلیزاروف	۲۱۲
مرحله عمل	۲۱۳
مرحله انحراف	۲۱۳
مرحله تحکیم	۲۱۳

عوارض جانبی شناخته شده.....	۲۱۳
۱۰- تغییر شکل زانو.....	۲۱۳
علت.....	۲۱۴
درمان.....	۲۱۴
الف) فیزیوتراپی.....	۲۱۴
ب) درمان دارویی.....	۲۱۵
ج) عمل جراحی.....	۲۱۵
۱۱- بیماری پلانٹ.....	۲۱۵
ضمائم: برنامه مراقبت پرستاری بیمار تحت عمل جراحی زانو.....	۲۱۷
منابع و مآخذ.....	۲۴۴

پیشگفتار و مقدمه مؤلفین

در فصل اول کتاب حاضر سعی شده با مروری مختصر بر آناتومی زانو و ساختارهای مربوطه، خوانندگان کتاب جهت درک مطالب دیگر فصول کتاب، از مراجعه به کتب دیگر بی‌نیاز شوند. در فصل بعد، از آن جایی که آرتروسکوپی یکی از روش‌های مهم تشخیصی و درمانی است و امروزه به طور رایجی در اکثر مراکز درمانی از آن جهت تشخیص و درمان اختلالات زانو استفاده می‌شود، توضیحات کوتاه و ساده پیرامون این مبحث ارائه گردیده است.

علامه و نشانه‌های شایع اختلالات زانو در فصلی مجزا به همراه علایم احتمالی همراه، علل احتمالی، تشخیص و درمان ارائه شده است. اختلالات شایع ساق پا، آسیب‌ها و صدمات لیگامان‌های زانو، ترومای منیسک، یو، بیماری‌های مخرب غضروف مفصل زانو، صدمات کشکک و مراقبت‌های پرستاری مربوطه از دیگر فصول کتاب حاضر می‌باشد. اختلالات شایع زانو با ارائه توضیحات کاربردی در حوزه علل احتمالی، علایم و درمان، بیان بخش فصول این کتاب می‌باشد. در خاتمه برخی از مهم‌ترین تشخیص‌های پرستاری در قالب ارائه به نام مراقب پرستاری با ذکر نتایج و برآیندهای مورد انتظار، مداخلات پیشنهادی و ذکر دلایل برای خوانندگان کتاب ارائه شده که می‌تواند از قسمت‌های کاربردی کتاب برای دانشجویان پرستاری و پرسنل کادر درمانی محسوب گردد.

بدیهی است کتاب حاضر، حاصل یک فرآیند پویا بوده و با وجود صرف وقت، نکته سنجی و تلاش مضاعف مؤلفین، خالی از نقصان و اشکال نخواهد بود. لیکه مدتی است هرچند کوتاه در راه کمک به پژوهشگران و مشتاقان پویندگی. در اینجا بر خود لازم می‌دانیم مرافعات برای اصلاح و تذکرات حکیمانه دست نیاز به سوی اساتید، پیشکسوتان و دانش‌پژوهانی که کتاب حاضر را مطالعه می‌نمایند، دراز کرده و استدعا نماییم که مؤلفین را از راهنمایی‌های گرانقدر خود محروم ننمایند. امید است با عنایت خاصه خداوند متعال، این اثر در ایجاد انگیزه به دانش‌پژوهان عزیز، گامی هرچند کوچک، لیکن قابل قبول داشته و بتواند پاسخگوی بخشی از نیازهای پزشکان، پرستاران و دانش‌پژوهان فرهیخته و عزیز باشد و از این راه خیر و برکت. هرچند اندک به مراقبت از بیماران و ارتقای سطح دانش پزشکی و پرستاری کشور نماید. در خاتمه وظیفه خود می‌دانیم که سپاس قلبی خود را از زحمات مدیریت محترم انتشارات وزین مانی جناب آقای شریفی و پرسنل محترم انتشارات ابراز داشته، توفیقات روزافزون این عزیزان را از درگاه خداوند متعال مسئلت نمایم. همچنین سپاس بی‌دریغ خود را به تمامی کسانی که پیوسته با تقاضاها و راهنمایی‌های خود، ما را در پیمودن این مسیر پر مشقت، دلگرم نموده‌اند، تقدیم می‌نمایم. گروه مؤلفین - ۱۳۹۸